

Czasopismo San wychodzi w każdą niedzielę.

Przedpłata

zamiejscowa:	w mi-jeściu:
miejsce 50 et.	miejsce 40 et.
kwartale 1 str. 35	kwartale 1 str. 30
półrocze 2 „ 70 „	półrocze 2 „ 40 „
rocznik 3 „ 40 „	rocznik 2 „ 30 „

Numer pojedynczy 10 ct.

Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.

SAIAN

Cena 3 rubli 10 k.

5 centów od miejsca jednego wiersza drobnym drukiem.

Przedpłatę miejscową, zamiejscową i ogłoszenia

przyjmuje:

Redakcyja, naprzeciw Starostwa w Przemyslu

Reklama nie zwracać się.

czasopismo społeczno-ekonomiczne.

OD REDAKCYI

Z numerem niniejszym kończy się IV kwartał b. r., zapraszamy więc szanownych czytelników do odnowienia przedpłaty której warunki pozostają niezmiennymi.

Z KOŃCEM ROKU.

Numer dzisiejszy, a ostatni w roku bieżącym dostarczyć nas będzie o rok w chwili gdy będą mieli przystąpić do symbolicznego aktu dzielenia się chlebem i wyrzucania tyczeń swym krewnym i przyjaciółmi. Niech więc będzie wolno i nam wędrować kilkoletniej tradycji życzyć im ze swej strony, by rok nadchodzący był dla nich pod każdym względem szczęśliwym, a dla całego kraju pomyślnym.

Pod tym ostatnim względem był nim stosunek kogoś dośroć rok kończący się. W ostatnim lat dziesiątka kraj nasz tak często nawiądzanym był przez klęski elementarne, tak często doświadczal narowidom losu pod względem politycznym i ekonomicznym, iż rok miniony do wyjątkowo szczęśliwych zaliczyć można. W ciągu jego bowiem nie wypadki, jak klęski wywłomów, nieurodzaj, chorób itp., lecz przeciwnie klęski z r. 1870 częściowo zrównoważył rok kończący się.

Pod względem zapobieżenia nędzy ludu wiejskiego nie wiele wprawdzie dodatnich rezultatów można wykazać, lecz zrobiono już krok pierwszy na tej drodze, a ten jak wiadomo, zawsze byłwa naderwiedzielnym. Pierwszy ten krok ma ten wielką zasługę, iż po raz pierwszy, nie ludzie przyzwolali ani pisma periodyczne, lecz Sejm, a zatem kraj cały zajął się sprawą włościan i uznał konieczność opieki nad nim. Dopiero w roku nadchodzącym ma się widzieć owoce decyzji Sejmu do

tyczącej utworzenia banku krajowego. Już i ta okoliczność byłaby podziękującą, a do niej przyłącza się jeszcze inna, a mianowicie, iż koncesyjonowani i niekoncesyjonowani lichwiarze, widząc że kraj cały patrzy na nich i w danym razie umie się za ofiarami, choć w części pokromili swą srogosć w przesławianiu dłużników.

Z pola przemysłu fabrycznego nie mamy również do zanotowania wielkiego rozwoju, lecz i tu pewien choć nieznaczny postęp jest widoczny.

Natomiast przemysł domowy wykazuje całkiem lepsze rezultaty, a szkoty specjalne rozwijają się bardzo korzystnie, tak co do uczęszczania uczniów, jak też i ilości samychże szkół. W tym kierunku najwięcej działył pojedyncze osoby przejęte wzniością celu, a już ta ofiarność jest znakiem postępu w narodzie, który przedtem nie czynił dla podniesienia przemysłu.

Najważniejszą jednak nabytkiem jaki przyniósł nam rok bieżący, jest kolej podkarpacka, której wpływ na stosunki handlowe i przemysłowe kraju wielokrotnie już omawialiśmy. Dziesiąt lat upominał się kraj naprzód o tę linię kolei, w roku olicenym uzyskał nareszcie, choć nie bez ofiar ten upominek.

Pod względem politycznym kraj nasz zrobił olbrzymi krok naprzód: z narodu w którym widzieliśmy pół-azyl wyszli mężowie co rozstrzygają o losach nie tylko swego rodzinnego kraju lecz całej monarchii. Że stan ten odbija się w naszych niejako domowych stosunkach, jest łatwym do zrozumienia.

Takie wielkie roku kończącego się my Polacy pod berłem Habsburgów nie możemy nazwać złym owszem, nie żądając nieomówionymi życzyć sobie by jego następca był takim samym.

Natomiast dla serca monarchii rok ten kończy się w nader smutny sposób. Katastrofa w Ringtheater odkryła załobna tysiące rodzin, a użyta za broń w celach agitacyjnych przez zaciekłe stronnictwo, odmawiając wszystkim narodowości prawa do życia, zamieściła dotąd umysł przytępiające zabłędne rany. Sympatya, jaka obudziła straszne nieszczęście uderzyła wiele siły, odkąd starano się nieszczęśliwy wypadek wyznaczyć dla celów politycznych, a to rzucając wyszczynac na osobistość i rząd którego chcieli się jego przeciwnicy pozbyć. W tym względzie nie wachano się używać wszelkiej broni, a zaciekle dotarło do tego sto-

pnia, iż poważono się wmieszać w baśnię umyślnie kute osobę Monarchy. Dopiero jego powrót do stolicy wypłynął łagodząco na rozżarzone umysły i pozwolił zaczynać razom brnąć dalej na ślepe namiętności. Wiadzi o zmianie rządów okazały się żłutą i bezskuteczną bronią, wrócić więc do kołczana zżak je wypuszczono, a rząd stół dzisiaj jak pociesze ludów Austrii silniej niż przedtem, okazał się, iż go pociesi nie zdołały osiągnąć.

KORESPONDENCYJE.

Wiedeń 15 grudnia. (100) Straszna katastrofa, która tyle ofiar pochłonęła zajmuje jeszcze ciągle wystręki umysłu. Prasa codzienna coraz nowsze podaje szczegóły nieszczęścia w Ringtheater, szczerze wolać inne autorzące wiedeńskie pisma publicystyczne i szczerze bentanie na politykę. Rozumie się, że za *Pravdy* i *Blatny* przypisują główną część winy ministrowi Tanfego, względnie innemu samemu, *Nova Prassa*, która ma je szeze dość czytelników w Przemyslu, nie waha się we wstępnym artykule twierdzić, że rząd obecny w Prad-ławie dla ludu gorzej jest nieszczęśliwym, jak śmierć w płonących osmuset akier niewyższych. W dalszym ciągu korespondentów numeru, znajduje się uster, dubitnie świadczący o prawdziwości naczelnego organu nierekon-tyntystycznym. Znajdźcie nam bowiem słowa:

„Zarząd akarbu państwa powierzonego starości zniestanalemu, który nawet nie jest pason swoich umysłów”. Sapienti sat! Zwolnioncy Nowej Pressy przyjęli więc zasadę, że często przez nich spławianych Jeników i (C) niwizacji śród. Stwierdzenie do tejże zasady nie mają żadnej sposobności, o czernienie rządu, i poddają w wątpliwosć honor i nieskazitelną charakter każdego z jego członków.

W ostatnim czasie narobiły centraly ogromnej wrzawy z powodu uzyskanego przez Linderbank pozwolenia wydawania nowych akcyj bez zupełnej wpłaty danych. Podnieśli więc kryk autorzy kryki w kraju i o czarnych zjedliwych i rozprawili, lub dają do zrozumienia, że się minister Dunajewski wdał w nieczyste interesy z bankiem.

Darownie udawadnia Hr. Taaf, że poprzednia ministrowi udzielił kilkanaście takich koncesyj; darownie wyjaśnia Dunajewski, że tu li tylko o chce, cho-

Nagła myśl.

(Ciąg dalszy)

Zofia. To nie jego głos.

Imp. (do Jenerafa) Wzruszenie łumił moi głos.

Jen. Rzeczywiście, bardzo pojmuję to.

Zofia. Teraz jednak nie zaspokoję się, aż się wszystko wyjaśni. Drogę opiekunie, muszę i natychmiast dźwiz lorda Bacon. (Impulsem zastania sobi Cabbage'a).

Jen. Lorda Bacon! Wszak ten wi-ki lord Bacon zmarł już przed wielką laty.

Zofia. Tak, lecz ja chce widzieć tego malego lorda Bacon, który ma rodowe nazwisko Cabbage i ma karał w tarczy herbowej, niesięcej nad dwa smoki (tailor znasz również krawiec, Prępy II).

Jen. Dziecko! Nie idź to na paplania, smoki, krawiec, karał, Cabbage (karpata), Bacon (świnina). Jej rozum jest pomniejszany.

Im. (do Caba) Schowaj się za mnie, bo skoro się ujęz jestemmy zgubieni, i ja jej nigdy nie powoładze do cłtarza.

Cab. (do niego) Hój się, iż zamiast my je do cłtarza, on nas powiedzie do kory.

Imp. (j. w.) Drogę w serce o następstwa.

Cab. (j. w.) A ja na całym ciebie.

Zofia. Muszę natychmiast zobaczyć lorda Bacon. Jeżeli to nie jest Fitz-Mordant, to przynajmniej jakieś nadzwyczajne podobieństwo (Wychodzi).

Jen. Klarysso idź za nią, ona biedna nadzwyczaj jest pomniejszana (Kryk wychodzi).

Imp. (na str.) Trudno się temu dziwić.

Imp. Biedna Zofie silnie wzruszył twój nagły przyjazd, należy ono do tej wielkiej liczby ludzi, którzy poddają się nagłym wrażeniom i działają pod ich wpływem (do Caba) Czy znasz Henryku Impulsa?

Imp. Czy znam Impulsa? Nie znam, podługam im często i jestem ich niewolnikiem.

Jen. Nie o tych myślę, lecz o rodzinie Impulso-ów z Paulkner Hall.

Imp. O! tak jest, bardzo dobrze znam (na str.) On zna moją rodzinę.

Jen. (na str.) O! to źle! bardzo źle, ręczę że on zna i Cabbage'ów.

Jen. To zapewne przypominaś sobie nieboszczyka starego Impulsa?

Imp. (na str.) Mego szanowanego ojca (gł.) O tak, on był prawdziwym moim przyjacielem . . . to jest, chciałem powiedzieć, iż uważałem go za ojca.

Jen. To musiałeś zwazywać, że on zawsze podlegał nagłym wrażeniom, lecz jeszcze nie w tym stopniu, jak jego syn jest. A z tym nie spotkałeś się nigdzie?

Imp. To jest . . . przypomnam sobie, że on jest taki . . .

Jen. (wpadając mu w słowo). Do niegoś człowiek! lekkośdum!

Imp. Lekkośdum? Pozwól Pan . . .

Cab. (przerwijając mu). Cicho, cicho! Uwaz St. Aubin, gdzie jesteś i z kim mówisz.

Jen. Potnijmy jego zordranienia, nie biera mu Pan za złe, że mówię o tym niepoim, zapłać się.

Cab. Ale pojmuję to zupełnie.

Jen. Wieje i Pan go znasz p. Dimmerton?

Cab. Naturalnie, wszak miałem zawsze wiele roboty dla niego . . . to jest chciałem powiedzieć z nim, chciałem go bowiem zrobić, lecz to naprzód.

Jen. Chcesz się że Pan podzielać me zdanie.

Cab. (na str.) Jaki ten Jeneraf grzeszy! Jestem zachwycony wyzszym towarzysztwem.

Jen. Młody Impulsa jest rzeczywiście człowiek bez najmniejszej wartości. Przypuścił on piękny wcale mąstek, a przeto, on gorzej, podpada on tak zwanym nagłym myśleniem, które raczej można nazwać napadami, a podczas tychże napadów on różnie niedorozumie, swobodnie łączy. Szczególnie tego, że dotąd nie próbował on ze mną swych komedij, bo pomimo znajomości i przyjaźni, jakie mnie łączyły z jego rodzicami, kazałbym go zaraz zamknąć.

Imp. (na str.) To przypominie!

Cab. (do Imp.) Ha! ha! a toś wszedł w piękny pułapkę!

Imp. Pan zdajesz się silnie zdeternowanym na tym punkcie.

Jen. Tak jest. Impulsa jest urwiszem, lecz tym zrobiło go też towarzysztwo. To też gdybym tylko schwył kiegoś z tych jego przyjaciół, co mu pomagają w jego błądztwach, dąłbym im porządnie nauczkę. Nie znasz Henryku, którego zniżyć? wartoby go wywieźć.

Cab. (na str.) Jakże mi słabo!

Imp. (do Cab.) Ha! ha! a toś winzł w piękny pułapkę.

Cab. (j. w.) Cóż za kara spotka nas, skoro nas poznaję?

Imp. (j. w.) Deportacya.

Jen. (j. w.) Niech diabli biorą wyznan towarzysztwo!

Jen. (spoglądając na Cab.) Panie Dimmerton, coś taki zmieniony?

Cab. (miesza się). Ho . . . bo mi . . . ogromnie goręło!

